

Chronicle • Kronika

***Pro memoria.* Professor Juozas Virbickas (1939–2006)**

To his 70th birth anniversary

Professor Juozas Virbickas (8 October 1939 – 23 March 2006) was a famous zoologist, hydroecologist, ichthyologist. For many years he headed the Laboratory of Hydrobiont Ecology and Physiology of the Institute of Ecology (1964–2003), was Deputy Director for scientific work (1977–1989), Director of the Institute (1989–2003). He was a Corresponding Member of the Lithuanian Academy of Sciences, educator of young scientific staff, a founder of the Lithuanian ichthyological school, organizer of science and scientific knowledge and spreader of many books, dictionaries, scientific and popular science writer. Juozas Virbickas left a distinct mark in ichthyology, hydroecology, fisheries and environmental science history.

Among the most important Juozas Virbickas' scientific attainments, his works in ichthyology and some spheres of fishery, initiation of hydroecological studies in Lithuania and their development, supervision of environmental programmes, contribution to environmental protection and the use of nature should be emphasized. He supervised 12 doctoral dissertations.

Since 1976, the laboratory headed by J. Virbickas started research of Lake Drūkšiai in close cooperation with the former

Soviet Union institutions that carried out pre-project research of the Ignalina Nuclear Power Plant. Since 1984, the largest lake of Lithuania, Drūkšiai, has been used for cooling the energy blocks of the Ignalina NPP.

J. Virbickas published about 380 works in science and popular science, 20 scientific books and monographs. He wrote many popular articles, especially for encyclopaedias, newspapers, journals. They mainly describe ichthyological problems in Lithuania. His work "Lithuanian fauna: Agnatha, amphibians, reptiles" was in progress, but he did not finish it. In 1985 he became a co-author of an invention in the field of thermoecology.

J. Virbickas devoted much attention and energy to Lithuanian scientific journals. He was a founder of the journal "Acta Zoologica Lituanica", the first editor-in-chief or member of the editorial boards of the scientific journals "Ecology", "Acta hydrobiologica Lituanica", "Acta biologica Lituanica", "Thermal Energy and the Environment", "Nuclear Power Ecology", "Fishery in Lithuania", "Lithuanian Fauna", editorial board member of the journal "Voprosy ikhtiologii" of the Russian Academy of Sciences.

PRO MEMORIA. PROFESORIUS JUOZAS VIRBICKAS (1939–2006)

SKIRIAMA 70-OSIOMS PROFESORIAUS GIMIMO METINĖMS

Norėdami ryškiau apžvelgti žymaus asmens nuveiktus darbus bet kuriame mokslo bare, turime mintimis persikelti į jo gyventą laikotarpį ir panagrinėti to laikotarpio sąlygas, kuriomis jis gyveno ir kūrė. Tokioje šviesoje pavaizduoti darbai leidžia geriau ne tik suprasti jį patį, bet ir išryškinti jo vaidmenį mokslui ir gyvenimo progresui.

Profesorius Juozas Virbickas (1939 10 08–2006 03 23) – žymus zoologas, hidroekologas, ichtiologas, Lietuvos valstybinės mokslo premijos laureatas, ilgametis VU Ekologijos instituto (iki perorganizavimo 1989 m. – MA Zoologijos ir parazitologijos) Hidrobiontų ekologijos ir fiziologijos laboratorijos vadovas (1964–2003), direktoriaus pavaduotojas moksliniam darbui (1977–1989), instituto direktorius (1989–2003). Nuo 1994 m. – Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas. J. Virbickas – jaunųjų mokslininkų ugdytojas, Lietuvos ichtiologų mokslinės mokyklos kūrėjas, mokslo organizatorius ir mokslo žinių skleidėjas bei populiarintojas, daugelio knygų, žodynų, mokslo ir mokslo populiarinių straipsnių autorius, palikęs labai ryškius pėdsakus ichtiologijos, hidroekologijos, žuvininkystės ir aplinkosaugos mokslo istorijoje. Pagrindinis jo tyrimų objektas – žuvis, todėl jo darbai reikšmingi ichtiologijai ir žuvininkystei Lietuvoje.

J. Virbickas rankraštyje rašė: „*Po archyvus nesirausiau. Apie šeimos padermę žinau tik iš tėvo ir mamos pasakojimų apie senelius ir prosenelius. Pagal juos visa mūsų padermė nuo Anykščių pasvietės, iš laisvųjų – karališkųjų valstiečių ir pusiau plikbajorių. Mano proseneliai iš mamos pusės buvo Antanas Šimkūnas ir Julijona Medžiulytė-Šimkūnienė, gyvenę Anykščių parapijos pakraštyje – Abromiškių kaimelyje, buvusiame Šventosios dešiniame krante, nepertoliausia Peslių...*“

Tėvo pasakojimu, mūsų prosenelis Kajetan Wierzbicki ir prosenelė Bohumila buvo įsigiję nedidelį dvarėlį, maždaug kaip turtingo karališkojo valstiečio, tarp Jukūnų ir Debeikių bažnytkaimių, netoli Anykščių, kelių kilometrų atstumu nuo Šventosios. Smetonlaikiu tėvas rodė mano vyriausiam broliui Pauliui to dvarėlio akmeninių pamatų liekanas, iš kažkur jiems pargrįžtant. Nuvažiavę su broliu jų paieškoti apie 1995 metus pamatų net žymės jau nebesuradome. Šie proseneliai į Anykščių pasvietę atsikėlė iš lenkų krašto, kažkoks Werzbowciznos, titulavosi bajorais. Atsitiktinai pavartęs knygą „Lietuvos bajorų palikuoniai“ išties radau buvus bajorus Verzbickius iš lenkų krašto – Trakų rajone buvusio Tolkiškio dvaro, dar vadinto Verbovčizna. Giminės pradininkas buvo Jonas Korvin-Verzbickis, kuris 1711 02 06 dvarą su valstiečiais užrašė savo sūnums Antanui ir Danilai. Pagal knygoje nurodytus duomenis prosenelis Kajetonas išties galėjo būti Antano vaikaitis arba Danilos vaikaitis Vikentijaus sūnus. Ir prosenelių atsikėlimo į Anykščių pasvietę laikas maždaug sutampa su Vierbočiznos pardavimu Osmolskiams. Vierbickių herbas buvo

naktikovas (Nycticorax nycticorax, lenkiškai ślepowron) – pasiruošęs skrydžiui, su žiedu snape. Prosenelis – seneliui, o senelis – mano senelei ir tėvui sakęs, kad giminės herbas naktinis varnas su žiedu. Prosenelio Kajetono sūnus, o mano – senelis Boleslovas Feliksas (Boleslaw Feliks Werzbicki) paveldėjo minėtą dvarelį ir jame gyveno iki mirties...“.

J. Virbickas gimė 1939 m. spalio 8 d. Anykščiuose. Jis rašė „... Tėvai man Juozo vardą parinko. Mama Juzuku, tėvas anykštietiška Juza vadindavo, tik tas Anykščių klebonas man Juozapą metrikuose suraitė – sukatalikino atseit. Vadinkite mane taip, kaip tėvai norėjo ir vadindavo. Aš ir pats taip vadinausi. Pavardžių ir tėvavardžių margumynas brolių ir seserų dokumentuose: pusė – Virbickų, pusė – Balio, pusė – Boleslovo sūnų ir dukterų. O šeima buvo nemaža – 6 broliai, 2 seserys, iš viso 8. Iš jų 7 prieškario, 1 pokario sukirpimo. Vyriausieji šeimoje: sesuo Veronika – Verbickaitė (dabar Mikalauškienė), po jos eilės tvarka brolis Povilas – Virbickas, Stasė – Verbickaitė (dabar Navickienė), Petras – Virbickas, Jonas – Verbickas, Antanas ir Juozas – Virbickai, pokario pagrandukas Kazys – Verbickas...“.

J. Virbicko tėvas buvo medinių namų statytojas, stalius, baldžius. Mama rūpinosi vaikais ir namais. Apie tėvus J. Virbickas rašė: „... Tėvas mirė 197(...) Anykščiuose, sulaukęs ... metų. Jo prisakymu iš namų į kapines ant pečių per miestelį nunešėme. Mama mirė Vilniuje 199 (2 ar 3), sulaukusi (?) metų. Gal ir ilgiau būtų gyvenusi, jei nebūt jos parbloškusi mašina ant pėsčiųjų perėjos pakeliui į bažnyčią. Parbloškė ir paspruko judošius. Po to ji labai pasiligojo ir neužilgo ligoninėje mirė, prieš pusvalandį su mumis atsisveikinusi. Mamos prašymu palaidota kartu su tėvu ir jos mylimais seneliais – mūsų proseneliais Šimkūnais bendrame kape Anykščiuose, greta giminių Medžiulių kapvietės. Ten jiems ošė ir tebeošia Anykščių šilėlis. Gyvenimas bėga, kinta, bet Virbickų padermė tebesitėsia ateitin...“.

Skaitant profesoriaus atsiminimus, kurie kol kas tik rankraštyje, matyti, kad jis nebuvo „labai rimtas vaikas“, krėsdavo eibes. Jis rašė: „...Besimokant aštuntoje, 1954 pavasarį, labai tirštai upelinių nėgių į Anykštą užplūdo. Gaudydavome jas rankomis ir „klijuodavome“ ant sprando kiekvienam žioplui. Kad juos kur velniai, ir pasitaikyk taip, kad tas nevykėlis „fizikas“ mano kely pasitaikytų. Tas klykia kaip veršis, čiupinėdamas, kol Ulčinas neatėjo. Išbarė jis mane nusišaipydamas, maždaug patardamas – prikljuok tą nėgę „fizikui“ prie sėdynės. Po nėgių neršto ir „gamtinių daržai“ sužaliavo, prižiūrimi mokytojo Karvelio, tokio fanatiško gamtininko. Jei mums pavesdavo lysves ravėti, o mes bedygstančias daržoves jam „nuravėdavome“. Visokių veislių jis ten buvo užveisęs. Nuo „fiziko“ pamokos visa klasė vieningai į Šventosios paujį ties geležinkeliu pabėgo – išsimaudyti. Maudydavomės nuogi, nes „aštuntokus“ nuo „aštuntokių“ į atskiras klases išskyrė. Mau-

domės narstydami, visokias grožybes bendraklasiams parodydami – kaip atrodo povandeninis su periskopu, kaip popas prieš popienę... Išlindę iš vandens žiūrime, kad mūsų drabužių nebėra. Užmatė fizinio lavinimo mokytojas mus, iš pamokos pabėgusius, ir nunešė drabužius į mokytojų kambarį. Atsliūkinome lig „raudondvario“, saujoj sugniaužę. Pavyzdgingiausias mokinys, skuduru prisidengęs, nuėjo mokyklon teisybės ieškoti. Grąžino mums drabužius. Jais apšvilkus, auklėtoja „atpamokslavo“, bet nepiktai, lygtai mūsų bendrė būdama, vis nusišypsodama viena kerčia lūpų. Gal ir jai buvo magu iš pamokos pabėgti ir Šventojoje išsimaudyti...“.

1957 m. J. Virbickas baigė Anykščių Jono Biliūno vidurinę mokyklą ir įstojo į Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultetą, zoologijos specialybę. Juozas Virbickas taip apibūdina savo kelionę į universitetą „... Baigęs vidurinę, 1957 rugpjūčio pradžioje išsibeldžiau į Vilnių, Universitetą, biologijos paslapčių semti, nes mane itin imponavo paleontologija. Vienuolis (suprask – rašytojas Antanas Žukauskas) kelionei davė 10 rublių. Autobuso maršrutas buvo „Svėdasai–Vilnius“, tai Anykščiuose į autobusą vos įlipau. Važiavau ant vienos kojos stovėdamas, ant galvos „čemodaną“ – fanerinę skrynių pasidėjęs. Egzaminus išlaikiau, sugrįžau į namus mantos į Vilnių išsigabenti. Bet kokia gi ta manta – pora Vienuolio dovanotų „Piliponių“ (kurį jis gerbė), vietoj žiemos palto – geležinkelio šinelis, juodais guzikais pagražintas, o visa kita – ant kūno ir apdarų kišenėse...“. Pirmame kurse J. Virbickas lankė studentų zoologų būrelį, o antrame buvo išrinktas šio būrelio ichtiologų sekcijos pirmininku. Nuo trečio kurso J. Virbickas jau buvo įsitvirtinęs universiteto studentų mokslinėje draugijoje. Jo gyvenimo pamatu tapo ichtiologijos mokslo tiriamasis darbas. Būdamas studentu sukūrė šeimą ir perėjo mokytis į neakivaizdinį skyrių, pradėjo dirbti. 1960–1962 m. dirbo MA Zoologijos ir parazitologijos instituto Žuvivaisos ir žuvų aklimatizacijos eksperimentinės bazės Trakų Vokėje inžinieriumi-žuvivaisininku. Dirbdamas ir mokydamasis jis parašė diplominį darbą apie lašišinės žuvies amerikinės paljos veisimą ir augimą Lietuvoje. Dirbdamas kaupė medžiagą disertacijai ir 1968 m. Vilniaus universiteto taryboje apgynė biologijos mokslų kandidato (dabar daktaro, hidrobiologija) disertaciją „Lynas Lietuvos vandenyse: gyvenamoji aplinka, ekologija ir veisimo perspektyvos“. Disertacijos darbo vadovas – Leningrado universiteto Biologijos instituto direktorius, profesorius N. Gerbilskis. Disertacijoje apžvelgė lynų ekologiją, gametogenezę, embrioninį ir poembrioninį vystymąsi įvairių tipų Lietuvos vidaus vandenyse, apibendrino lyno veisimo ir auginimo patirtį bei nurodė perspektyviausius būdus jo ištekliams Respublikos vandenyse gausinti.

MA Zoologijos ir parazitologijos institute 1970–1975 m. buvo plačiai vystomi vandens organizmų ekologijos, žuvų fiziologijos tyrimo darbai. 1975 m. J. Virbicko vadovaujamoje Eksperimentinėje akvariuminėje tyrimai buvo vykdomi trimis kryptimis: 1) *Vandens gyvūnų reakcija (ontogenezė, receptija, elgsena) į antropogeninius veiksnius (vandens cheminio, terminio, elektrinio užteršimo), jų modeliavimas*. Ši tematika – tai laboratorijos branduolys, kuris išliko ir atei-

tyje (nes terminis, elektrinis, elektromagnetinis užteršimas dėl sparčiai besivystančios energetikos, cheminio užteršimo – progresuojančios užteršimo rūšys). Daug dėmesio buvo skirta ontogeneziniais tyrimams, veikiant elektriniais ir terminiais dirgikliais, tirtas gamtoje plintančių cheminių medžiagų biologinis aktyvumas, mutageniškumas. Vėliau buvo pereita prie hidrobiontų reakcijų į aplinkos dirgiklius modeliavimo; 2) *Vandens gyvūnų mitybos fiziologijos tyrimai*. Buvo tirta skirtingo mitybos spektro žuvų virškinamojo trakto bakterioflora, jos vaidmuo virškinimo procese, biologiškai aktyvių medžiagų sintezėje. Taip pat – medicininių dėlių mitybos fiziologijos ypatumai; 3) *Tvenkinių žuvininkystės tyrimai*. Šie taikomojo pobūdžio tyrimai praverė Respublikos žuvininkystei. Jie apėmė karpių selekciją ir veislininkystę, tvenkinių bonitavimą, žuvų veisimą ir polikultūrinį auginimą tvenkiniuose, naujų objektų tvenkinių žuvininkystei pritaikymą, šiltų pramoninių vandenų panaudojimą intensyvios žuvininkystės vystymui.

J. Virbicko iniciatyva fundamentinėms problemoms spręsti ir regioniniams ekologiniams tyrimams geriau koordinuoti buvo sudarinėjamos ekologinių tyrimų programos, profiliuojama instituto tematika. Profesorius vadovavo vykdomiems hidrobiologijos ir vandens gyvūnų termoeologijos tyrimams, žuvininkystės intensyvinimo, šiluminės energetikos regionų ekologinio monitoringo darbams. 1976 m. J. Virbicko vadovaujama laboratorija pradėjo tirti Drūkšių ežerą. 1980–1990 m. dalyvavo rengiant Ignalinos atominės elektrinės (IAE) kompleksinio monitoringo programą. Ji buvo rengiama kartu su SSRS Energetikos mokslinio tyrimo ir konstravimo instituto bei Atomenergoprojekto specialistais. J. Virbickas vadovavo jos hidroekologinei daliai.

Profesoriaus mokslinė veikla plati ir įvairiapusė. Reikšmingi darbai skirti vandens ekosistemų, jų populiacijų ir bendrijų struktūros bei funkcionavimo parametrų kaitos dėsningumams, ypač dėl temperatūros gradientų ir trendų poveikio. J. Virbickas šiuos dėsningumus išaiškino apibendrinęs tyrimų duomenis apie populiacijų ir bendrijų kaitą Elektrėnų ŠE, Ignalinos AE aušintuvuose bei įvairaus terminio gylio Lietuvos ežeruose. Iš šios srities parengė biologijos mokslų daktaro (dabar habilituoto daktaro, ichtiologija) disertaciją „Žuvų populiacijų ir bendrijų struktūrų ir funkcionavimo dinamika gėluose vandenyse dėl temperatūros gradientų ir trendų poveikio“ ir 1989 m. ją apgynė TSRS MA Gyvūnų evoliucinės morfologijos ir ekologijos institute Maskvoje.

J. Virbickas – iškilus mokslininkas, ichtiologas, hidroekologas, žuvininkystės strategas. Svarbiausiems jo moksliniams laimėjimams galima priskirti: ichtiologinės krypties darbus – jis nustatė, kad populiaciniai parametrai – genotipų įvairovė ir jų dažnis, gyvenimo ir lytinio brendimo trukmė, vislumas, oocitų dydis, augimas, gausumas, biomasė, produkcija, produkcijos ir biomasės santykis kinta arba tolygiai (viena kryptimi), arba netolygiai (pagal rūšinių temperatūros optimumų kreives). Taip pat nustatė, kad greta rūšinių egzistuoja populiaciniai temperatūros optimumai. Jis pirmąkart apibendrino tyrimų duomenis apie visą jūrinę ir gėlavandę

Lietuvos vandenų žuvų fauną, ichtiocenozių struktūras ir produktyvumą įvairių tipų Lietuvos vandenyse. Atskleidė ichtiocenozių struktūros kitimų dėsningumus pagal aplinkos fizinių, cheminių, trofinių veiksnių gradientus ir trendus; hidroekologinių tyrimų Lietuvoje pradininkas – sukūrė Lietuvos vandenų ichtiocenozių sukcesinės būklės vertinimo ir raidos prognozavimo metodus ir kt. Iš gamtinių veiksnių visumos išskyrė temperatūros vaidmenį susidarant populiacijū ir bendrųjų geografinę ir biologinę įvairovę, nustatė hidrobiontų bendrųjų struktūros kaitos Lietuvos vandenyse dėsningumus pagal gamtinių veiksnių gradientus, susidariusius dėl istorinės vandenų raidos ar antropogeninės eutrofizacijos. Sukūrė dabar Ignalinos AE įdiegtus Drūkšių ežero leistino šildymo normatyvus ir temperatūros kontrolės metodiką. Vadovavo gamtosauuginėms programoms: *Kruonio HAE, Terminalas, Žuvininkystė, Baltijos pakrančių biomonitoringas*; programų *Karinės teritorijos, Via Baltica* mokslinis konsultantas; valstybinių ir žinybinių mokslo programų atskirų projektų mokslinis vadovas ar atsakingasis vykdytojas: *Atominė energetika ir aplinka, Lietuvos ekologinis tvarumas, Ekologinis monitoringas*. Dalyvavo tarptautinėse programose – ES5 programos projekte *Aplinkos taršos biologiniai efektai jūrų priekrančių ekosistemose*, TSRS–Prancūzijos programoje *Šilumos poveikis vandens ekosistemoms; Mažo potencialumo šilumos utilizavimas* ir kt. Dalyvavo rengiant Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos, biologinės įvairovės apsaugos, žuvininkystės strategijas. Pagal bendradarbiavimo sutartis hidroekologijos, termoeekologijos tematika J. Virbickas dirbo mokslinėse komandiruotėse ir ekspedicijose Prancūzijoje, Mongolijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje, Rusijoje ir kitose NVS šalyse.

Profesorius daug dėmesio skyrė Lietuvos ichtiologų, ekologų parengimui. 1989–1991 m. dėstė Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete, nuo 1997 m. buvo Klaipėdos universiteto Gamtos mokslų fakulteto profesorius. Jam vadovaujant disertacijas apgynė dvylika jo išugdytų mokinių, kiti jas rengė, tačiau nespėjo apginti jam esant gyvam. 1972 m. J. Virbickui suteiktas vyresniojo mokslinio bendradarbio, 1989 m. – Lietuvos nusipelnusio gamtos apsaugos darbuotojo, 1990 m. – profesoriaus vardas.

J. Virbickas paskelbė apie 380 publikacijų, pusė jų – mokslinės, kitos – mokslo populiariosios, 20 mokslinių knygų ar monografijų. Jis paskelbė daug mokslo populiariųjų straipsnių, ypač enciklopedijose, laikraščiuose, žurnaluose. Juose daugiausia aprašomos žuvis, gvildenamos ichtiologijos problemos Lietuvoje. J. Virbickas rengė veikalą „Lietuvos fauna: bežandžiai, varliagyviai, ropliai“, tačiau šio leidinio nespėjo išleisti. 1985 m. tapo vieno išradimo termoeekologijos srityje bendraautoriumi, 1993 m. jam suteiktas Lietuvos mokslo premijos laureato vardas už darbų ciklą „Populiacijų kintamumas temperatūros gradientų ir tendų poveikyje“.

J. Virbicko visuomeninė bei mokslinė organizacinė veikla Lietuvoje ir už jos ribų buvo labai plati. Jis buvo daugelio ko-

mitetų, komisijų, tarybų narys ar vadovas. Profesorius buvo ne tik žymus mokslininkas, bet ir vienas aktyviausių visuomeninio šalies žuvininkų judėjimo organizatorius. Jo iniciatyva 1998 m. įkurta Lietuvos žuvininkų sąjunga, o J. Virbickas išrinktas prezidentu ir šias pareigas ėjo iki 2005 m. Jis skyrė daug laiko sprenddamas aktualias mūsų krašto žuvininkų problemas. Daugiau kaip 20 metų dirbo instituto mokslinėje taryboje, dalyvavo kelių biologinių mokslo draugijų veikloje. Atgimimo metais buvo išrinktas specializuotos mokslinės tarybos prie Baltarusijos MA Zoologijos instituto daktaro disertacijoms ginti nariu. J. Virbicko iniciatyva Lietuvos ekologų draugija, kurios pirmininku jis tapo 1991 m., buvo pripažinta tarptautiniu mastu ir 1992 m. tapo Europos ekologų federacijos nare. Nuo 1993 m. J. Virbickas buvo Lietuvos ekologinio monitoringo komiteto prie Aplinkos apsaugos departamento narys, 1994 m., įkūrus Aplinkos apsaugos ministeriją, paskirtas jos Tarybos pirmininku. Buvo Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerijos Žuvų išteklių naudojimo ir atkūrimo tarybos pirmininkas. 1995 m. apdovanotas Rusijos mokslinių atradimų autorių asociacijos Piotro Kapicos atminimo medaliu „Mokslinio atradimo autoriui“, 1996 m. – Tarptautinės gamtos ir visuomenės mokslų akademijos medaliu „Už nuopelnus mokslui“. Nuo 2001 m. J. Virbickas buvo Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus Vandens problemų tarybos narys. 2001 m. kartu su kitais jis parengė teikimą LR Vyriausybei „Dėl žuvininkystės įstatymo, mėgėjiškos žūklės tvarkos ir žuvų apsaugos“. Nuo 2002 m. – LR Seimo gamtos apsaugos komiteto narys, nuo 2003 m. – asociacijų sąjungos „Žuvininkystės rūmai“ prezidentas, Žuvininkystės tarybos prie Žemės ūkio ministerijos pirmininkas ir kt.

J. Virbickas daug dėmesio ir energijos skyrė esamiems ar steigiamiems žurnalams. Buvo žurnalo „Acta Zoologica Lituanica“ įkūrėjas, pirmasis redakcinės kolegijos pirmininkas, mokslo žurnalų ar mokslo leidinių serijų „Ekologija“, „Acta Hydrobiologica Lituanica“, „Acta Biologica Lituanica“, „Šiluminė energetika ir aplinka“, „Atominių elektrinių ekologija“, „Žuvininkystė Lietuvoje“, „Lietuvos fauna“, Rusijos mokslų akademijos žurnalo „Voprosy ikhtiologii“ redakcinių kolegijų narys.

J. Virbicko ilgalaikė mokslinė veikla ir darbai – tai svarus indėlis į Lietuvos zoologijos, ichtiologijos, hidroekologijos, žuvininkystės ir aplinkosaugos mokslą. Jo dėka šios mokslo sritys Lietuvoje buvo išugdytos ir išpopuliarintos. Profesoriaus moksliniai darbai daro jo vardą nepamirštamą. J. Virbicko, kurio šviesų atminimą šiomis eilutėmis norime pagerbti, nuveiktų darbų apžvalga tegul visiems bus paskatinimas geriau pažinti jo meilę savo gimtajam kraštui, ichtiologijai ir žuvininkystei.

Dr. Jadvyga OLECHNOVIČIENĖ,
dr. Vytautas KESMINAS
Vilniaus universiteto Ekologijos institutas